

היכולה ליזום מילחמה גרעינית בלי היגיון: אני רואה שהם בני-אדם

ראל אוביני, העולם הזה

על טהרת הרוסים. מעטים מאוד הדיפלומטים שאינם רוסים שנפגשתי איתם. לפעמים הם מציגים מישהו לראווה, כמו שהאמריקאים שולחים לליבריה איזה שגריר שחור. או היה פעם אלטיניאן, היה מיקואן, אבל תמיד בתפקידי ייצוג ולא בתפקידי ביצוע. מה שאני כן חושב על החזרה לסטליניזם, אני חושב שבכלל לא חוזרים בהיסטוריה. הרכה תלוי — ופה אני קצת פסימי — אילו היתה מדינאות אמריקאית יותר בעלת-דימי, יון, היוזמת כמה הידרברויות בכמה נושאים... יש תמיד הנחה שלהיות Soft on communism* זה לא טוב, וכך הלאה, איזה מי... אני חושב שאדם כמו רווולט או כמו צ'רצ'יל היו יוזמים תוכניות על סמך מה שמתרחש בכרית-המועצות.

● **משהו כמו תוכנית-מאושל?**
משהו כזה. צ'רצ'יל רצה ללכת מיד לדבר עם מלנקוב, והאמריקאים עצרו בערו. הוא רצה ללכת להיפגש, אחרי מות סטלין, בהנחה שהסטליניזם מת, שהעידן שלאחר-מכן הוא יותר נוח. אני חושב שהוא צדק. אבל המדיניות הפנימית האמריקאית היתה כלי-כך רתור קה לנושא של "הסכנה הקומוניסטית". או אמרו שצ'רצ'יל הוא זקן, לכן הוא דוחק את הקץ, והוא רוצה דברים ראותניים. אבל מה שקורה עכשיו הוא שהמנהיגות המערבית מסתכלת, משתאה, אבל לא מגיבה כפי...

● **טוב, זו הפתעה, זה שתיו בלי כך אדיר בזמן בלי-כך קצר. אולי למי דינאים קשה להסתגל לזה, מפני שגם דעת-הקהל מתקשה להסתגל לזה. אני יכול להעיד על עצמי, ש-אני מגלה בכל יום היבטים חדשים, שלא חשבתי עליהם יום קודם לכן. מה יקרה כאשר הקומוניזם ייעלם בתורה קוסמת, הרי ייווצר חלל ריק אדיר ברחבי העולם כולו. אני מתאר לעצמי, למשל, מהפכן מארכסיסטי**

שאלה: אז הסובייטים לא רוצים להתאבד במלחמה גרעינית? תשובה: המסקנה שלי היא שאפילו המנהיגים הסובייטיים אוהבים את החיים, אולי מפני שאינם יהודים. לנו יש נטייה לפרש פטריוטיות כהתאבדות.

נוב, הוא אמר בעצם שכל מדינה צריכה להרוץ מיקוריה איוו מילחמה כושלת. באמריקה ויאט-נאם, לאנגלים יש סואץ, לצרפתים יש אלג'יריה, לישראל יש לבנון, לנו יש אפגניסטאן. זה מין זריקה, מין הרכה כזאת. אני רואה את התכונה האמריקאית עכשיו, אז כל האוריינטציה שלה היא על שפע. במידה שהיא מתלבטת בבקיעות אז היא חולה ודווייה מבחינה חברתית, הסמים, והתנוונות ריכוזי הערים. הרכה זמן לא שמעתי מרינאי רציני, בעל סיכוי להיבחר, המדבר כמו כמה סנטור רים שהייתי מקשיב להם כשנשות ה-50. למי של, פעם כינסתי בביתי בשגרירות הישראלי לית כמה אנשים מגרוליה-המדינה, ואני זוכר ששניים מהם — אחד האדמיראל רטפורד, יו"ר המטה, השני הסנטור סיימינגטון — אמרו שיש להרביץ בנשק אטומי על סין. לימים היה סיימינגטון לאחת היונים הצחורות ביותר.

● **הוא היה מועמד לנשיאות אבל אפשר היה כסלון כזה לדבר ברצינות על מדוע יש לנו נשק כזה, אפשר לפחות לנפנף בו, ואפילו להנחית אותו. יש לי הרגש שגם ארצות-הברית רואה עכשיו את עיקר משימותיה כמשימות פנימיות.**

בכלל, אנחנו חיים בעידן של חוסר אינטר-בנציוניזם. זה גם מה שקורה באיוור שלנו. מעצמות-העל המשקיפות לראות מה שמתרחש. אין מי שיש לו שליחות בעיני עצמו להשליט סדר בעולם. שום נשיא היום לא היה מכריז כפי שקנרי הכריז ב-1961: "We will fight any foe, we will take any risk**". בו משהו אנחנו ניכנס להיות השוטר של העולם. אנכי, הליברלים מחאו כף על הנפיליוניזם הזה.

לא, כאמור, זה מעניין שאתה שואל. מכי וון שאנחנו יהודים, אנחנו שואלים את השאלות האלה, האם אין סכנה. אני חושב שיש סיכוי. יש דווקא כאלה הסוטים מהקונסנזוס האמריקאי, כמו ידידנו קסינג'ר. לקחתי את מאמריו, הסתכלתי רק בכותרות: The dangers of the summit, the dangers of detente***, כל דבר מסוכן.

● **הוא חי מזה.**

סטאלין לא יחזור

בררוס-אמריקה. אם פתאום רואים שהמארכסיזם נכשל בישראל טוטאלי לי בשטח שנחשב כהכי חזק אצלנו? הרי זו תורה הבנויה על מדעיות כלכלית, ודווקא בתחום הזה היא התמוטטה לגמרי.
בעצם, ברית-המועצות הצליחה כמדינה ונכשלה כתנועה. כלומר, המדינה הסובייטית נחלה הישגים עצומים. היא משתרעת על כל השטח ממזרח רחב-היבנה ועד בכלל, כל מה שהיה לצארים פלוס מה שלא היה לצארים. בעצם, כל מה שהיה, פרט לפינלנד. היא המעצמה לפחות השניה בעולם. אבל כתנועה שתכבש את הרימיון, המצע המיפלגתי, המיפלגה הקומורניסטית היא כישלון. המדינה הסובייטית היא הצלחה.

● **גם אם היא לא יכולה לפתור את בעיית האומים שלה?**
אני לא חושב שישונים במוסקוה וחושבים כיצד להבטיח את ניצחון המיפלגה הקומוניסטית. אני לא חושב שהמאויזם הללו קיימים עכשיו.

לא יוכלו לעשות ברית אנטי-סובייטית באיזה מקום. כפי שכקהילה האירופית, תיאורטית הולנר יכולה להשתקע ב... אבל למעשה זה בלתי-אפשרי, כי הברירה של גורכצ'וב להתנהג כמו ברז'נייב — אני לא רואה שיש מין טמפרמנט כזה. הרי מבחינה צבאית הוא יכול להיכנס לוורשה עם כמה טנקים ולהגיד: אנחנו רוצים שהמיפלגה שלנו תשלוט, אנחנו לא רוצים את לך ולנסה הזה. הוא נמנע מזה לא מחוסרי-כוח, אלא מההנחה שיש דרך יותר טובה.

● **השאלה היא אם הצבא הסובייטי, שגם הוא מורכב מבני לאומים בלי-כך רבים, הוא עדיין מבשרי מת-אים להתערבות כזאת.**

כמעט-אירופה מדברים כל הזמן על רוסיה, רוסיה, רוסיה. זה נתון רושם של משהו מאוד מגובש, מאוד אחדותי. באמריקה תמיד אומרים "הסובייטים". זה דבר אחר, זה מין מכלול, או הרכב כזה.

● **בשדיר בוגדנוב הזה, שהיה כרת אותנו, שמתו לב לבך שלא פעם אמר "רוסיה" כאשר התכוון לברית-המועצות.**
נכון. כן. עובדה היא שהצמרת היתה תמיד

כדי להפגין את הגאווה והתרחבות והלשון, ובכל שאר הדברים יש אינטגרציה ומחוייבות יותר. מה שאירופה המערבית תהיה ב-92' זה היה החלום של מה שקוראים הדור הראשון, של מונה, שנבלם קודם כל עליידי-ההיגול, ועכשיו עליידי-תאצ'ר. אבל יש מין דינמיקה שאירופה תהיה מין קונפרדציה, וגם אני חושב שאנחנו צריכים ללמוד את המיבנה הזה כאן, במיוחד התיכון. המיוזג הזה, האיוון בין ריבונות למען צרכים מסויימים אבל אינטגריציה, זוהי הנוסחה.

לגבי המדינות הבלטיות, אני לא בטוח שברית-המועצות תסכול מזה אם יש כמה דגים באו"ם, כמו שיש לכיילורוסיה, בתנאי שהם לא יפרשו מהמיסגרת הכוללת של סולידריות ושל מדיניות כוללת.

● **אתה רואה מין פדרציה בתוך קונפדרציה, בתוך קהילה...?**
אני חושב שהם יכולים לסכול שיהיו גיג'ים ללאומיים, נגייד באסטוניה, בתנאי שהם

כן, הוא כאילו יודע להתחסן מסכנות, אך אינו יודע איך לחיות חלילה עם סיכויים.

● **איך אתה רואה את ברית-המועצות בעוד 10 שנים, אם התהליכים האלה יימשכו. מה יהיה המיבנה הסנימי? אתה רואה פדרציה, קוני-פדרציה? איך אתה רואה את סיתרון הבעייה האומית הזאת, כשיש בלי כך הרבה עממים הדרושים חרות לאומית?**

יש מיבנה פדרטיבי. זו התיאוריה. יתכן שהיא תהפוך את התיאוריה למציאות, תתעבור כמה שלבים, קודם כל להעניק למחוזות יותר סמכות איוויות, כמו למדינות אמריקה. אולי אפילו להגיע למיבנה שהוא לדעתי המיבנה המעניין ביותר, המיבנה הקהילתי של אירופה, שיש בו גם ריבונות אבל גם מעצורים עם סיגים לריבונות. יש ריבונות

* השאיפה להתערבות.
** יולחם בכל אויב. ונקבל על עצמו כל סיכון...
*** סכנות הפיסטה, סכנות ההפשרה.

* פייטנים כלפי הקומוניזם